

13. august 2010

EM 2010/13

Redegørelse
for
Naalakkersuisut nordiske politik
oktober 2009 til september 2010

Medlem af Naalakkersuisut for finanser

EM 2010/13

UD j.nr. 08.19-09

1. Indledning

Naalakkersuisut forelagde på EM 2009 Grønlands første strategi for deltagelse i det nordiske samarbejde. Hensigten hermed var at udstikke rammerne for den regionalpolitiske indsats, som Grønland har mulighed for at udøve i kraft af medlemskabet i det nordiske samarbejde. Strategien blev godt modtaget af Inatsisartut, og det er Naalakkersuisut håb, at det gode samarbejde, der herved blev grundlagt, kan udbygges i de kommende år.

Deltagelsen i dette samarbejde bygger på følgende principper:

For det første skal Naalakkersuisut politik markere sig i det regionalpolitiske samarbejde, som Nordisk Samarbejde udgør i henhold til Helsingfors-aftalen.

For det andet vedkender Naalakkersuisut sig sin opgave som ansvarlig regering for vores land, når det gælder om at yde et konstruktivt bidrag til det regionalpolitiske samarbejde. Dette vil ske gennem aktiv deltagelse på politisk og fagligt niveau.

For det tredje vil Naalakkersuisut udnytte det nordiske samarbejde til at fremme Grønlands politiske interesser i andre internationale organisationer og institutioner.

For det fjerde vil Naalakkersuisut samarbejde aktivt med Grønlands parlamentariske repræsentanter i det nordiske og det vestnordiske samarbejde om at optimere grønlandsk nytte af og indflydelse på de fælles nordiske beslutninger

1.1. Formandskabet for Nordisk ministerråd i 2010

På Nordisk Råds session i Stockholm i oktober 2009 præsenterede Danmark sit formandskabsprogram for 2010. Programmet havde titlen ”Norden i Fremdrift”. Det beskæftigede sig dels med det interne nordiske samarbejde og dels med Norden i forhold til omverdenen, herunder ikke mindst globaliseringen.

Fra grønlandsk side havde Naalakkersuisut nogle prioriterede områder, som var en del af programmet. Hovedformålet har været at styrke Nordatlanten i det samlede nordiske samarbejde. Derfor blev der særligt lagt vægt på udvikling af samarbejdet med Nordens naboer i vest - Canadas atlantprovinser og Nunavut. I december 2009 deltog en repræsentant fra Grønland således i det møde, som generalsekretæren for Nordisk Ministerråd havde med den canadiske udenrigsminister om de udvidede samarbejdsmuligheder. På samme rejse var der også møde med relevante ministre fra New Foundland/Nova Scotia samt Nunavuts repræsentant i Ottawa. Dette initiativ er i året fulgt op med et grønlandsk formandskabsprojekt, som har til formål at få generelle retningslinjer for et sådant samarbejde. Det er Naalakkersuisut ambition, at ”Det nordatlantiske Samarbejde” NORA får en central placering i denne udvikling i de kommende år. Nordisk Ministerråds budget vil også i 2011 indeholde et mindre beløb til at understøtte fællesprojekter med Canada. Det er Naalakkersuisut håb, at Nordisk Råds præsidium bliver orienteret om resultatet af dette arbejde i forbindelse med den kommende session

2. Det generelle nordiske samarbejde

2.1. Nordisk globaliseringsarbejde

Samarbejdsministrene har også i det forløbne år haft som hovedprioritet at følge op på statsministrenes beslutning om styrkelse af globaliseringsinitiativet. Den samlede globaliseringspulje udgør dette år 70 mill.kr. i Nordisk Ministerråds budget. Et vigtigt element i dette er det nordiske topforskningsinitiativ. I dette program deltager også Grønlands Naturinstitut i konkrete projekter finansieret af disse midler.

Det nordiske globaliseringsforum blev under den danske statsministers ledelse afholdt i maj måned i Danmark. Grønland var både repræsenteret ved Naalakkersuisut og en repræsentant for den private sektor. Temaet for seminaret var ”Energi og Grøn Vækst”. De nordiske statsministre har efterfølgende givet energiministrene i opdrag at følge op på dette, og den grønlandske prioritet med udvikling af alternative energiforsyningsmuligheder i tyndt befolkede områder står højt på dagsordenen. Der blev også mulighed for at markere den grønlandske udvikling, hvor 70 % af elektricitetsforsyningen i de kommende år for vil komme fra vandkraft.

Naalakkersuisut har også arbejdet kraftigt på opfølgning af den arktiske konference, som Nordisk Ministerråd afholdt i 2008 i Ilulissat, hvorunder man bl.a. fremkom med en lang række temaer, som man så som mulige samarbejdsprojekter med EU. Målsætningen er, at en række forskellige ministerråd skal bruge samarbejdet med og ressourcerne fra EU til gennemførelse af initiativer i det arktiske område. Dette arbejde sker i tæt koordination med Rigsfællesskabets formandskab for Arktisk Råd.

2.2. Den arktiske politik i Nordisk Ministerråd

Opfølgningen skete i 2010 konkret i form af Nordisk Ministerråds Arktisk Konference, ”Arctic – changing realities”, som blev afholdt i maj måned i København. Dette vil blive fulgt op af en workshop med EU kommissionen, som bliver afholdt i dette efterår i Bruxelles. Konferencens hovedtema var forvaltningen af Arktis, og hvorledes dette kan ske på en bæredygtig måde under ledelse af de folk og lande, som har det forvaltningsmæssige ansvar for størstedelen af de arktiske områder. Det er en vigtig målsætning for Naalakkersuisut, at denne workshop kan føre til, at EU engagerer sig konkret i de processer i det arktiske, som er igangsat af Nordisk Ministerråd.

På konferencen i København fremhævede medlem af Naalakkersuisut Maliina Abelsen, at Arktis ikke kun er et ressourceområde eller et område med sårbar natur, hvorfor det er interessant for nationer syd for polarcirklen. Arktis er et område, hvor der bor mennesker, som også ønsker at udvikle deres kultur og samfund i overensstemmelse med generelle principper for bæredygtig udvikling.

2.3. Nordisk samarbejde om Bæredygtig Udvikling

Det nordiske samarbejde om Bæredygtig Udvikling er nu blevet prioriteret af Naalakkersuisut. Dette resulterede i, at Naalakkersuisut afviklede det årlige nordiske seminar i februar i Katuaq i samarbejde med Nordisk Ministerråd. I sit forord til seminarprogrammet fremhævede medlem af Naalakkersuisut Palle Christiansen, at en række af Naalakkersuisut initiativer bygger på principperne for Bæredygtig Udvikling, som verdenssamfundet lagde til grund for Rio-deklarationen allerede i 1992. Det gælder både arbejdet i Skatte- og Velfærdskommissionen og på transportområdet. Samtidig gælder, at Naalakkersuisut fra starten har markeret, ”at de levende ressourcer kun skal udnyttes in-

denfor det, der sikrer bestandenes reproduktionsgrundlag og muligheden for udnyttelse på langt sigt.”

På seminaret blev deltagerne præsenteret for det Bhutanesiske koncept om ”Brutto National Lykke”, som i Bhutan danner grundlag for landets arbejde med bæredygtig udvikling på en måde, der har rod i Bhutans egen kultur. Dette viste, at det er muligt at udarbejde en strategi for bæredygtig med udgangspunkt i et lands egne kulturelle og økonomiske forudsætninger.

På seminaret holdt den finske minister for Nordisk samarbejde et oplæg, der viste, hvorledes Finland har systematiseret arbejdet med bæredygtig udvikling. Denne politik tager udgangspunkt i en overordnet strategi, som er vedtaget af regeringen, men tilvejebragt i en tæt dialog med det civile samfund.

Naalakkersuisoq for Finanser sagde i sine afsluttende bemærkninger på seminaret, at man i det videre arbejde vil bruge den inspiration, som de mange oplæg på seminaret har givet. Dette gælder både historien fra Bhutan, men ikke mindst den ”finske model vil blive studeret nøjere”. Med det ressortmæssige ansvar for Bæredygtig udvikling placeret i Departementet for Finanser vil Naalakkersuisut arbejde videre frem mod en bæredygtighedsstrategi for Grønland, således at en sådan ligger i sin første udgave i 2012 – 30 året for FN topmødet i Rio om bæredygtig udvikling i 1992.

2.4 ”Nordiske aktiviteter ” uden for Norden

Samarbejdsministrene holdt deres møde i februar i Vilnius i Litauen, hvor man benyttede lejligheden til at mødes med lærere og studerende for European Humanities University (EHU). Dette universitet er i eksil fra Hviderusland, og dets etablering i Vilnius skyldes bl.a. en stærk organisatorisk støtte fra Nordisk Ministerråd. Universitetet finansieres af donationer fra EU, Nordisk Ministerråd, USA og en lang række europæiske lande. Støtten til universitetet skal ses som en konkret indsat fra de nordiske landes side i at fremme en demokratisk udvikling i lande, der tidligere var en del af Sovjetunionen.

Medlem af Naalakkersuisut for Nordiske anliggender har også repræsenteret det nordiske samarbejde ved et arktisk seminar på University of Alberta i maj måned, hvor det nordiske samarbejde blev præsenteret som et centralt element i Naalakkersuisut udenrigspolitik. Samtidig blev der lejlighed til at præsentere Nordisk Ministerråd som en samarbejdspartner for Canada, både i det arktiske, og når det gælder de canadiske provinser og Nunavut, der grænser op til Davisstrædet og Nordatlanten.

Grønland blev ikke i tide tilmeldt verdensudstillingen i Shanghai, men det nordiske samarbejde gav mulighed for, at Grønland kunne præsentere sig i Kina i forbindelse med afholdelse af den ”Nordisk – Kinesiske Energi og Klimadag” den 25. juni. Her blev det fremhævet, at Grønlands udvikling af bæredygtig energiudnyttelse fremover vil være et væsentligt bidrag til bæredygtig vækst i verden uden CO₂ belastning af klodens atmosfære. Energien kan udnyttes enten gennem industriel aktivitet eller på sigt gennem eksport, når de teknologiske muligheder er til stede.

2.5. Styrket indsats i Nordisk Ministerråd

I arbejdet i Nordisk Ministerråd har Naalakkersuisut lagt særlig vægt på at styrke dialogen med de to andre selvstyrende lande, Åland og Færøerne. Den ålandske samarbejdsminister besøgte Grøn-

land i juni, og i tilslutning til samarbejdsministrenes møde på Færøerne i september havde de tre lande også en drøftelse af de fælles problemer i det nordiske samarbejde. Det blev i denne forbindelse aftalt, at man i forbindelse med Nordisk Råds session i Reykjavik i november vil forsøge at lave et fællesmøde for de tre landes delegationer – regeringsmedlemmer og parlamentarikere - med det formål at drøfte, hvorledes man bedst fremmer fælles interesser i det nordiske samarbejde. Vi har kaldt initiativet ”De nye nationers forum”. Det er vores håb, at dette også vil styrke samarbejdet mellem regeringsmedlemmer og parlamentariske repræsentanter.

Naalakkersuisut arbejder fortsat med at få udvidet vores deltagelse i Nordiske Institutioners bestyrelser m.v. Dette sker under hensyntagen til de arbejdsmæssige og ressourcemæssige muligheder. For nogle år siden blev det afklaret, at det ikke vil være muligt for Færøerne og Grønland at blive en del af de lande, der betaler til Nordisk Ministerråds budget efter reglerne i Helsingfors-konventionen. Naalakkersuisut har noteret, at den juridiske/politiske modstand imod dette ikke lader sig ændre. Man har samtidig konkluderet, at der intet er i vejen for, at Grønland selv afsætter penge til generel deltagelse i det nordiske samarbejde. Vi gør det i øjeblikket på et specifikt område, nemlig NORA via Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked med 250.000 kr., men i 2011 vil der under Departementet for Finanser blive afsat 1 mill.kr., som skal bruges til nationale bidrag til projekter, vi gerne ser fremmet, og til at understøtte, at nordiske møder, workshops, seminarer, konferencer og projekter kommer til at foregå i Grønland. Dette vil betyde, at Grønland i praksis bliver mere synlig for en større kreds af vores samarbejdspartnere.

2.6. Samarbejde med de parlamentariske repræsentanter

Naalakkersuisut har også arbejdet med at styrke samarbejdet og dialogen med de parlamentariske repræsentanter i Nordisk Råd og i Vestnordisk Råd. Umiddelbart før afrejsen til sessionen i Stockholm var der et møde i den samlede delegation. Dette blev fulgt op gennem et fællesmøde på sessionen, hvor de vigtigste politiske spørgsmål i de enkelte møder blev drøftet. Ved denne lejlighed blev der også holdt møder med Vestnordisk Råds præsidium.

Medlemmer af Inatsisartut blev som sædvanligt inviteret til Naalakkersuisut nordiske seminar i februar. Med henblik på det nordiske seminar i 2011 har medlem af Naalakkersuisut for Nordisk Samarbejde skriftligt foreslået overfor medlemmerne af Nordisk Råd og Vestnordisk Råd, at man i fællesskab arrangerer et Nordisk Seminar i februar 2011. Forslaget går ud på, at man afholder et seminar med titlen. ”Nordisk samarbejdes betydning for den arktiske politik”. Dette tema vil give mulighed for diskussion og erfaringsudveksling, der kan lægge op til Arktisk Råds ministermøde, som skal afholdes i Nuuk i maj måned.

Vestnordisk Råd afholdt sit årsmøde i Tasiilaq i slutningen af august måned. Ved denne lejlighed havde Naalakkersuisut for Nordisk Samarbejde lejlighed til at orientere medlemmerne om det nordiske samarbejde med særlig vægt på de vestnordiske forhold.

3. Finanspolitik

Naalakkersuisut følger i år op på den nordiske strategi på finansområdet både på det administrative og det politiske niveau. Deltagelse i Ministerrådets møder betyder direkte deltagelse i de nordiske finansministres politiske diskussioner.

Departementet for Finanser vil fortsat lægge vægten på det nordiske samarbejde på flere områder, hvor Skattestyrelsen arbejder videre med indgåelse af skatteinformationsaftaler med skattelylande. Grønland Statistik fortsætter sit nordisk engagement og også yde data til Nordisk statistisk årbog.

På det politiske niveau vil medlem af Naalakkersuisut for Finanser deltage i Ministerrådet for Finanspolitik (MR – Finans) møderne og særligt fokusere på, hvorledes de nordiske lande skal klare sig gennem finanskrisen og dennes eftervirkninger. Endelig skal nævnes, at den ene af Grønlands to repræsentanter i Nordregio's ekspertråd kommer fra departementet.

3.1 Specifikke områder indenfor skattesamarbejdet

I 2005 blev den nordiske skatteportal åbnet. Målsætningen er at gøre det lettere for borgerne i de nordiske lande at få svar på skattespørgsmål. Eftersom regelsæt og lovgivning i de nordiske lande er forskellige, er informationen opdelt efter lande.

Skatteportalen får stigende betydning i en periode, hvor arbejdskraften oftere skifter fra land til land. På linje med den færøske og den ålandske del af skatteportalen er den grønlandske del af ressourcemæssige grunde ikke så veludbygget som de større nordiske landes.

Det er hensigten, at Grønland fortsat skal bidrage til den nordiske skatteportal. Dette betyder, at den opdateres samt vedligeholdes med de oplysninger, som fremgår af portalen.

Grønland har gennem de seneste år deltaget i et nordisk projekt vedrørende indgåelse af skatteaftaler med de såkaldte finanscentre, d.v.s. lande eller jurisdiktioner med stærk bankhemmelighed og som oftest lav eller ingen beskatning. Aftalerne vedrører udveksling af skatteinformation. Siden opstarten er der indgået mere end 15 aftaler, senest i maj 2010 med Dominica, Grenada, St. Lucia og Antigua & Barbuda.

Som led i projektet vedrørende indgåelse af skatteaftaler pågår der bestræbelser på at koordinere en nordisk tilgang til, hvilke foranstaltninger der kan iværksættes overfor finanscentre, som modsætter sig at indgå skatteaftaler med de nordiske lande eller undlader at efterleve indgåede aftaler. Der er i det forløbne år ikke igangsat nye initiativer.

3.2. Aktiviteter indenfor finansområdet

Naalakkersuisut målsætning er, at grønlandske interesser varetages på en synlig og effektiv måde, således at vores indflydelse på den fælles nordiske politik optimeres. Derfor vil det nordiske arbejde i Nordisk Ministerråds regi fra finansministerens side være at deltage i ministermøder og konferencer, hvor der sættes fokus på den politiske og økonomiske situation. I disse år vil det primære fokus være den økonomiske krise og de udfordringer, de forskellige lande står overfor. De nordiske lande vil løbende diskutere og give deres bud på håndtering af krisen. Endvidere vil de nordiske lande løbende informere hinanden om retningen for finanspolitikken i 2010 og 2011 og udsigterne for sikring af balance på de offentlige finanser.

Medlem af Naalakkersuisut for Finanser har deltaget i et finansministtermøde i København i maj måned 2010. Under mødet redegjorde de nordiske ministre for deres situation omkring den aktuelle økonomiske og politiske situation, inkl. skattespørgsmål. Fra grønlandsk side blev der orienteret om det igangværende arbejde i Skatte- og Velfærdskommissionen.

Umiddelbart efter ministermødet blev konferencen ”Fiscal consequences of the crisis” afholdt. Foredragsholdere var medlemmer af en ekspertgruppe, der fremover skal udgive et tidsskrift under navnet Nordic Economic Policy Review. Forfatternes bidrag til første nummer blev under ministermødet præsenteret og diskuteret.

Tidsskriftet forventes at blive udgivet 2 gange hvert år. Styregruppen består af repræsentanter for finansministerierne i de fem nordiske lande samt akademiske forskere. Det første nummer af tidsskriftet har teamet: ”Fiscal consequences of the crisis”. Redaktørerne er Steinar Holden og Torben Andersen.

Næste MR-finansmøde forventes arrangeret til december 2010, enten i København eller Oslo. Dagsordenen kommer til at omhandle den økonomiske og politiske situation i Norden og aktuelle skattespørgsmål, temadiskussion omkring Nordic Economic Policy Review, pressemeddelelser m.v.

3.3. Grønlands Statistik

Hvert 3. år afholdes der Nordisk Statistikermøde for de nordiske statistikinstitutioner. Grønland Statistik har prioriteret at være til stede ved dette møde. Mødet blev afholdt i København i august med stor succes, og der var deltagelse fra alle nordiske stater og selvstyrende lande. Mødet er vigtigt, da det skaber faglige og personlige kontakter mellem statistikere i Norden. Det nordiske møde er et vigtigt led i det internationale statistiksamarbejde, da der fra myndigheder og offentligheden i almindelighed stilles stadigt større krav til statistiske informationer om samfundsforhold, der kan sammenlignes over grænserne.

4. Kulturpolitik

Grønland vil bidrage aktivt og konstruktivt i såvel organiseringen af kultursamarbejdet som i de politiske prioriteringer af de enkelte områder indenfor kulturområdet, og man vil særligt arbejde for fremme af vestnordiske interesser, for initiativer vedrørende det arktiske område og for initiativer, der tilgodeser oprindelige folk.

Grønland vil søge programsamarbejdet udformet på en sådan måde, at det er overskueligt, fleksibelt og tager hensyn til de særlige strukturelle forudsætninger for det kulturelle samarbejde, som gælder mellem de selvstyrende lande og det øvrige Norden, og man vil også på dette område søge aktiv deltagelse på lige fod med andre nordiske lande i alle relevante fora.

4.1 Det politiske samarbejde

- Grønland vil drage størst mulig nytte af programmidlerne, herunder gennem styrkelse af informations- og rådgivningsfunktionerne i Nordens Institut i Grønland (NAPA) og gennem styrkelse af samarbejdet mellem NAPA og Kulturkontakt Nord.
- Grønland vil gøre en særlig indsats for at implementere ny struktur på kulturområdet i det grønlandske kulturliv for at sikre at det fortsat kan drage nytte af programmidlerne.
- Grønland vil arbejde for større udnyttelse af programmidlerne i de store nordiske fonde (Nordisk Kulturfond og Nordisk Film- og TV-fond) og i de nye temaprogrammer (kunst- og kulturprogrammet, mobilitets- og residensprogrammet samt computerspilprogrammet).
- Grønland vil løbende evaluere programudnyttelsen.

4.2. Det faglige samarbejde

- Fortsat implementering af nye temaprogrammer i Grønlands kulturliv.
- Konsolidering og udbygget samarbejde med NAPA (Nordens Institut) med henblik på øget information om forskellige muligheder såsom programudnyttelse og støttemuligheder fra det nordiske samarbejde.
- Mere synliggørelse af NAPA som aktør i nordisk sammenhæng.
- Fortsat styrkelse af det vestnordiske samarbejde.
- Aktiv deltagelse i initiativer, der udspringer af det danske formandskabsprogram for 2010, herunder med særlig fokus på kulturarv og klimaændringer.
- Aktiv deltagelse i implementering af den nordiske sprogkampagne i samarbejde med andre relevante og berørte aktører indenfor nordisk samarbejde.
- Fremme af globaliseringsinitiativer med relevans for Grønland.
- Aktiv deltagelse i Nordisk Kulturforum.
- Aktiv deltagelse i revidering af kulturhandlingsplanen (ny plan for 2010-2012).
- Nominering fra Grønland til alle Nordisk Råds kulturpriser.
- Løbende evaluering af nye temaprogrammers anvendelse i Grønland.
- Større udnyttelse i Grønland af de nye temaprogrammer (kunst- og kulturprogrammet, mobilitets- og residensprogrammet samt computerspilprogrammet.)
- Større udnyttelse af programmidlerne i de store nordiske fonde (Nordisk Kulturfond og Nordisk Film- og TV-fond)
- Aktiv medvirken i realiseringen af dansk formandskabsprogram i 2010, herunder ved afholdelse af formandskabskonference.
- Opfølgning på Ålandsdokumentet – Grønlands deltagelse på lige fod med landene i diverse nordiske samarbejdsfora.

Naalakkersuisut har også på kulturområdet medvirket aktivt til realiseringen af det dansk formandskabsprogram i 2010, herunder ved afholdelse af formandskabskonferencen om klima, natur og kulturarv i Sydgrønland i august måned

5. Uddannelse og forskningspolitik

Det nordiske samarbejde finder sted i Ministerrådet for Uddannelse og Forskning, som under sit område bl.a. har de nordiske udvekslingsprogrammer – Nordplus. og de fællesnordiske forskningsinitiativer, herunder det såkaldte topforskningsinitiativ.

Naalakkersuisut har i sin koalitionsaftale fremhævet vigtigheden af sammenhæng i uddannelsessystemet, på kvalitet i undervisningen og på at der er uddannelsesstilbud til alle. Der skal være en særlig indsats i forhold til ordblinde og handicappede. Naalakkersuisut finder, at deltagelsen i det nordiske samarbejde giver et godt grundlag for at indhente nyttig viden og erfaringer indenfor disse områder og vil arbejde for målrettede initiativer på nordisk plan, der understøtter Naalakkersuisut prioriteringer.

Naalakkersuisut agter fortsat at styrke forskningsområdet generelt til gavn for samfundet som helhed og for den enkelte borger. Dette vil blandt andet ske gennem fremme af internationalt anerkendt forskningssamarbejde gennem samarbejde med andre landes regeringer og forskningsinstitutioner. Det nordiske samarbejde udgør en velegnet platform for internationalt samarbejde, herunder indenfor klimaområdet, som er et prioriteret område i det nordiske topforskningsinitiativ. Naalakkersuisut

vil derfor fortsat prioritere aktiv deltagelse i det nordiske forsknings samarbejde, herunder ved at søge deltagelse på lige fod med de øvrige lande i NordForsk.

5.1. Det politiske samarbejde

Grønland vil bidrage aktivt og konstruktivt i såvel organiseringen af uddannelses- og forsknings samarbejdet som i de politiske prioriteringer af de enkelte områder indenfor uddannelses- og forskningsområdet, og man vil søge uddannelses- og forskningsområdet – herunder programsamarbejdet - organiseret på en sådan måde, at der tages nødvendige hensyn til de særlige strukturelle forudsætninger for det uddannelses- og forskningsmæssige samarbejde, som gælder mellem de selvstyrende lande og det øvrige Norden

Grønland vil særligt arbejde for fremme af vestnordiske interesser, for initiativer vedrørende det arktiske område og for initiativer, der tilgodeser oprindelige folk, om man vil søge aktiv deltagelse på lige fod med andre nordiske lande i alle relevante fora.

5.2. Det faglige samarbejde

Grønland vil drage størst mulig nytte af programmidlerne, herunder gennem styrkelse af informations- og rådgivningsfunktionerne i Nordens Institut i Grønland (NAPA) og gennem styrkelse af samarbejdet mellem NAPA og NordPlus administrationskontorer, og man vil gøre en særlig indsats for at implementere et nyt NordPlus program for at sikre at institutioner, studerende mv. i Grønland fortsat kan gøre nytte af programmet.

Grønland vil arbejde for større anvendelse af NordPlus programmet, herunder en større vil synliggørelse i samfundet. Dette vil ske i samarbejd med NAPA, og man vil løbende følge resultaterne af dette arbejde.

- Fortsat information om og implementering af NordPlus Program
- Konsolidering af et styrket Nordens Institut i Grønland
- Fortsat styrkelse af vestnordisk samarbejde
- Aktiv deltagelse i initiativer, der udspringer af det danske formandskabsprogram for 2010 og det kommende finske formandskabsprogram for 2011, herunder med særlig fokus på
  - den praktisk musiske dimension i folkeskolen
  - specialundervisning
  - reduktion af frafald på ungdomsuddannelserne
  - anerkendelse af erhvervsuddannelseskvalifikationer
  - professionsuddannelser inden for velfærdsområdet
  - styrkelse af samarbejdet mellem nordiske universiteter
  - udbygning af Nordic Master programmet
  - profilering af nordiske styrkepositioner inden for videregående uddannelse og forskning
  - livslang læring, kompetenceudvikling og flexication
  - styrkelse af samarbejdet mellem nordiske forskningsinstitutioner
  - fortsat implementering af topforskningsinitiativet indenfor klima, miljø og energi
  - styrkelse af forskermobilitet
  - effektiv formidling af ny viden og teknologi til private virksomheder
  - iværksætterkompetencer og voksenuddannelser

- talentudvikling og kreativitet i naturvidenskab
- uddannelse for bæredygtig udvikling
- Nordens yderdistrikter – styrkelse af demokrati og medbestemmelse og fremme af udviklingspotentialer
- Fortsat fremme af og aktiv deltagelse i globaliseringsinitiativer med relevans for Grønland, herunder ungdomsuddannelse og livslang læring samt topforskningsinitiativer vedrørende Arktis og klimaændringer, herunder
- Topforskningsinitiativet:
  - Eksisterende program indenfor energi, klima og miljø
  - Nyt program indenfor velfærd og helse
- Fremme af videregående uddannelse:
  - Nordic Masters program
  - Nordisk kvalitetssikringsprojekt
- ”God uddannelse af unge og voksne”
  - Opfølgning på frafaldsstudie
  - Opfølgning på udviklingsarbejde vedr. entreprenørskab og uddannelse
  - Videreførelse af arbejdet med effektiv læse- og skriveundervisning for voksne
  - Lære- og dialogforum for voksenundervisning, grundskole og ungdomsuddannelser
  - Opfølgning på studier vedr. nordiske læreruddannelser
- Grønlandsk deltagelse i nordisk master uddannelsesprogram
- Afdækning af mulighederne for etablering af Nordic Center of Excellence inden for konsekvenser/effekter af klimaændringer i Arktis
- Fremme implementering af anbefalingerne i rapporten "Nordisk forskningssamarbejde i tilknytning til klimaændringer og deres konsekvenser i Arktis"
- Udarbejdelse af grønlandsk delstrategi for uddannelse for bæredygtig udvikling - aktiv medvirken ved formuleringen af ny nordisk strategi for bæredygtig udvikling.
- Afdækning af mulighederne for udnyttelse af midler i Arktisk Samarbejdsprogram.
- National og nordisk opfølgning på Nordisk Sprogdeklaration.
- Medlemskab af NordForsk og eventuelt yderligere organer (opfølgning på Ålandsdokumentet).
- Afdækning af mulige samarbejdsflader med baltiske lande og Nordvestrusland.
- Evaluering af nye NordPlus programs anvendelse i Grønland.
- Aktiv medvirken ved etablering af ny strategi for uddannelses- og forskningssamarbejdet for perioden 2011-2013.

Det kan i relation til de nævnte indsatsområder bl.a. nævnes, at Grønland i samarbejde med Åland og Færøerne har sikret, at spørgsmålet om deltagelse som fuldt medlem af NordForsk medtages i den evaluering af NordForsk, som pågår i 2010.

Det kan endvidere bemærkes, at Grønland i 2009 deltog i arrangementet Nordisk Klimadag (den 11. november), og at Grønland også deltager aktivt heri i 2010. Nordisk klimadag var i 2009 en del af optakten til FN's Klimatopmøde i København (COP15). Målet med Klimadagen er at skabe større viden om klima og miljø blandt unge i Norden. Et andet mål er at etablere en fælles portal for klimaundervisning i de nordiske lande. Der er oprettet en hjemmeside, www.klimanorden.org, hvor man kan få et overblik over online undervisningsmaterialer fra hele Norden. Der kan også læse om fællesnordiske arrangementer, temasider og projekter. Klimadagen skal også ses som et led i Nordisk Ministerråds sprogkampagne, og bliver derfor også videreført i 2010. Elever fra Norge, Sverige, Finland, Danmark, Island og Grønland vil arbejde med klimaspørgsmål på mange forskellige

måder. Der er i Grønland således bl.a. udarbejdet lærervejledninger og iværksat forskellige klimarelaterede konkurrencer for elever i folkeskolen. Arrangementet er et godt eksempel på et nordisk tiltag, som har stor betydning for børn og unge i hele Norden.

Grønland deltager i øvrigt aktivt i opfølgningen på sprogdeklarationen og i den nordiske sprogkampagne. Som led heri har Grønland bl.a. deltaget i en uformel ministerkonference om sprog og er repræsenteret i et netop nedsat Sprogkampagneråd.

6. Erhvervs- energi og regional politik

Arbejdet i Nordisk Ministerråd foregår indenfor erhvervs- regional- og energiområdet i et fælles ministerråd – Nordisk Ministerråd for Næring, Energi og Regionalpolitik.

6.1. Erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet

På erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet retter Naalakkersuisut indsats sig specielt mod de områder, hvor Grønland kan have udbytte af og bidrage til nordisk og især vestnordisk udvikling og erfaringsudveksling I arbejdet prioriteres følgende strategielementer:

- Fremme af brugerdriven innovation
- Udvikling af de kreative erhverv
- Udvikling af rammer for bæredygtig turisme i Arktis
- Videreudvikling af projektet *Ny Nordisk Mad* og markedsføring af nordiske fødevarer i samarbejde med veterinærområdet.

Embedsmandskomiteerne for erhverv og regional afholdt deres sommermøde i Sydgrønland i perioden fra den 4. til 7. september (begge dage inkl.). Udover møder i de respektive grupper (og et fællesmøde) besøgte de nordiske gæster en række relevante institutioner undervejs, der er nært beslægtet med de temaer, som de to komiteer opererer indenfor: Erhverv og regional udvikling. Der var tale om Upernaviarsuk, Great Greenland og Ipuitaq Guest Farm.

Derudover var der oplæg fra inviterede foredragsholdere: Lars Thostrup (NORA) samt Anders Stenbakken (GTE). Fælles for oplæggene var, at der blev taget udgangspunkt i erhvervsudvikling i tyndtbefolkede områder – lige fra decideret erhvervsudvikling til turistfremme og over til arktisk produktudvikling.

Det er første gang, at medlemmerne af de to embedsmandskomiteer besøger Grønland. Så parallelt med de mange faglige indslag fik medlemmerne et førstehåndsindtryk af, hvad det er for en række udfordringer, det grønlandske erhvervsliv er underlagt – og dermed i det arktiske område, herunder eksempelvis infrastruktur, økonomi og vejrmæssige forhold.

Arrangementet følger op på strategiens prioritering af bæredygtig turisme og fornyelse og udvikling af eksisterende erhverv.

6.2. Ny Nordisk Mad

I oktober 2009 fik Hotel Arctic tildelt Nordisk Ministerråds Maddiplom som en anerkendelse af det høje faglige niveau, som kendetegner Hotels Arctics køkken. Med Diplomet fulgte 100.000 kr. I 2010 har man arbejdet med en evaluering og en udarbejdelse af et nyt program for de næste års samarbejde om Ny Nordisk Mad. Naalakkersuisut indsats sker i samarbejde med en række interessenter, bl.a. Ernæringsrådet.

Til arbejdet i den næste programperiode har Grønland foreslået, at man udarbejder et fælles Nordisk Manifest for Fælles Bespisning. Det er Naalakkersuisut opfattelse, at mad i skoler, institutioner, kantiner, hospitaler o.s.v. også skal leve op til kravene om kvalitet på samme måde, som gælder for bespisning på f.eks. en restauration. Det er opfattelsen, at friske lokale råvarer og ernæringsrigtig tilberedning skal komme til at spille en væsentlig rolle på dette område.

I overensstemmelse med intentionerne i Ny Nordisk Mad-principperne er målet at få udbredt kendskabet til/ udvidet brugen af grønlandske råvarer. Det skal ske via information, uddannelse og vidensdeling.

For at finde ud af, hvad der virker, vil Departementet tage initiativ til en lang række varierende pilotprojekter, der skal fremme udbredelsen af grønlandske råvarer. De umiddelbare fordele ved pilotprojekter er: at de er afgrænset i tid (overskuelig); nemt at måle, om de har været en succes eller ej; og ikke mindst: man kan hurtig udvide dem til andre områder, hvis de bliver en succes.

I første omgang vil forsøgsinstitutionerne være institutioner under Grønlands Selvstyre – eksempler på institutioner kunne være kantiner i plejehjem, sygehuse og Selvstyrets kantine. Senere kan man udvide pilotprojekterne til også at omfatte en gastronomisk indsats over for børn, så det bliver mere naturligt for dem at spise grønlandsk mad. Og dernæst skal man heller ikke glemme, at hvis man kan ændre børns madvaner – ændrer man også denne generations madvaner senere i livet.

Ud over at søge økonomisk støtte hos Nordisk Ministerråd under Ny Nordisk Mad programmet bestræbes der på at få tilkøbt private aktører på projektet, det vil sige fortrinsvis virksomheder, der arbejder med grønlandske råvarer.

6.3. Energiområdet

På energiområdet har aktiviteterne i 2010 været præget af det danske formandskab for det nordiske samarbejde og dermed Grønlands medværtsskab. Nationalt som internationalt er der stor fokus på forskning og udvikling af vedvarende energiteknologier og energilagring. Dette sker ikke mindst på grund af klimadebatten. I Grønland er der sat en milepæl med åbningen af Grønlands første brintanlæg med visioner om på fremtidig basis at transportere lagret energi ud til byer og bygder til supplement for den oliebaseede energiproduktion. Nukissiorfiit har og vil som pioner i dette projekt trække på deres nordiske netværk for erfaringsopbygning og vidensudveksling.

I 2010 har der været en øget indsats for energieffektivisering indenfor byggeri og energiforbrug. I Grønland med udarbejdelse af energiregnskaber. Dette er på det indledende stadium. Derudover er der vedtaget en ny lovgivning om byggeri, der bl.a. giver Naalakkersuisut mulighed for at skærpe kravene til bygningers energiforbrug. Aktuelt arbejdes der på visse konkrete skærpelser af bygningsreglementets bestemmelser om energiforbruget i bygninger. Departementet har fået en repræsentant med i styregruppen for 'Klimavenligt byggeri' under Nordisk Ministerråd.

Grønland har deltaget i det nordiske samarbejdes møderække og aktiviteter på energiområdet i henholdsvis embedsmandskomiteén for energi (EK-E) og arbejdsgruppen for tyndt befolkede områder (TBO), i den udstrækning vore ressourcer er blevet prioriteret på området.

Fra Naalakkersuisut side har vi opfordret Nordisk Ministerråds sekretariat til at tilslutte videokonferencefaciliteter til alle nordiske møder. Således at der spares klima-, energi- og arbejdsmæssige ressourcer i forhold til mødeafholdelse. Idet det danske formandskab har lagt vægt på, at møderne skulle have en teoretisk såvel som en praktisk vinkel, har møder været afholdt på steder hvor videokonference ikke har været mulig. Grønland har således kun deltaget i det embedsmandskomite for energi møde, der blev afholdt i Nuuk.

På dette møde i august var Grønland medværter sammen med det danske formandskab. EK-E mødet var arrangeret 'back-to-back' med et TBO-møde med besøg hos Nukissiorfiit og lokale energiprojekter, idet mødets hovedfokus var på energiudvikling i de tyndt befolkede områder.

TBO-gruppen har fået projektsekretariat hos Nordisk Energiforskning i Oslo. TBO-gruppen har i år haft fokus på at få færdiggjort en Hvidbog om transport til søs, studie af energiressourcer og fremtidige energivisioner i tyndt befolkede. Endvidere har man opdateret præsentationer af energiprojekter på Nordic Energy Solutions webside. Endvidere har TBO-gruppen haft stor fokus på et vestnordisk desk-top studie af muligheder for pumped-storage anlæg i Norge, Grønland, Island og Færøerne (tilbagepumpning af CO₂ i undergrunden). TBO-gruppens arbejde udmøntede sig i efteråret 2010 i et afholdt symposium på Færøerne om energilagring i vand.

6.4. Det regionalpolitiske område

De i den nordiske strategi opstillede målsætninger for det regionalpolitiske område er blevet indfriet i Landsplanafdelingen gennem en bred vifte af samarbejde med forskellige nordiske enheder. Af større nordiske projekter skal nævnes to.

Det nordiske samarbejde omkring Arktisk Spatial Data Infrastructure (Arktisk SDI) er en prioriteret opgave for det danske formandskab. Arbejdet ligger også i forlængelse af samarbejdet i Nordisk Adresseforum, Nordisk Kortchefmøde og det Geografisk Information Norden. Grønland spiller ved Landsplanafdelingen en aktiv rolle. Grønland betragtes af de øvrige deltagere som en selvstændig aktør. Her er det nordiske samarbejde helt centralt. I efteråret 2010 deltog Grønland således i det første indledende møde mellem alle de otte arktiske nationer med de nordiske lande som en samlet enhed.

Det hele handler om sikring af standardisering og muligheder for samkøring af geodata generelt, hvilket vil sige, at samarbejdet skal sikre generel samkøringmulighed til gavn for alle departementale enheder (planlægning, natur og miljø, SAR, overvågning, statistik m.m.). Særligt ved ulykker og deraf følgende redningsaktioner er det vigtigt, at alle lande betjener sig af samme entydige positionsangivelser. Dette arbejde er et eksempel på, hvorledes Naalakkersuisut udvikler og anvender det nordiske samarbejde som den naturlige basis for det arktiske samarbejde.

Et andet nordisk projekt, som har sikret vidensopbygning i Grønland er projekt "Vestnorden foresigt 2030 – bygdernes fremtidsvisioner" (VNF-2030), som er et tværnordisk projekt mellem Grønland, Island og Færøerne. Formålet med VNF-2030-projektet er at inddrage lokalbefolkningen og andre interessenter i udarbejdelse af visioner og udviklingsstrategier for Vestnordens isolerede byg-

desamfund. Projektet er støttet med 500.000 kr. fra Den arktiske Samarbejdsapulje under Nordiske Ministerråd. Projektet løber i 2010 og 2011.

Landsplanafdelingen har deltaget i flere af EK-R's (Embedsmandskomiteen for regionalpolitik) møder i 2010. Endelig skal det fremhæves, at arbejdet på regionalområdet også betyder, at Landsplanafdelingen er repræsenteret med det ene af Grønlands to medlemmer i Nordregio Ekspertråd.

Ovenfor under punkt 1.1. er nævnt NORA-projektet. Dette arbejde med videreudviklingen af det nordatlantiske samarbejdes og dets betydning for naborelationerne til Canadas kystprovinser og Nunavut er igangsat på baggrund af en ansøgning fra Erhvervsdepartementet til Nordisk Ministerråds formandskabspulje.

7. Socialpolitik.

Arbejdet i Nordisk Ministerråd på det sociale område tager udgangspunkt i den foreliggende strategi foregår i Ministerrådet for Social og Sundhed og den konkrete deltagelse fra Naalakkersuisut vil afhænge af, hvilke emner og områder der har hovedvægt i den aktuelle dagsorden.

7.1. Det politiske samarbejde.

Naalakkersuisut lægger i sit socialpolitiske arbejde vægt på langsigtede tiltag, der skaber familier og individer i trivsel. Især lægges vægt på arbejdet med særligt udsatte grupper, så som omsorgs- svigtede, handicappede, ældre og psykisk syge. Børn og unge er et særligt fokusområde for Naalakkersuisut, hvor de, der har behov for særlig støtte, skal kunne modtage denne støtte så tidligt som muligt. Der skal anlægges et helhedssyn, der tager udgangspunkt i de ressourcer, der er til stede i familien og nærmiljøet.

Naalakkersuisut har besluttet, at der skal udarbejdes en strategi for udviklingen på hele børne- og ungeområdet, som fremlægges for Inatsisartut 2011. Naalakkersuisut vil i sit arbejde med strategien også hente inspiration fra de nordiske lande, nordiske konferencer og seminarer og nordiske institutioner på området.

Den nedsatte Skatte- og Velfærdskommission fremlægger sine anbefalinger og forslag 2011, hvor målsætningen er skabelse af bedre velfærd og bedre økonomiske forhold og fordeling for borgere og erhvervsliv. Det skal i denne sammenhæng sikres, at den fremtidige indretning af skatter/afgifter og sociale, boligbærelse ydelser understøtter ønsker og behov for flere i meningsfyldt arbejde, og at overførselsindkomster aldrig demotiverer til erhvervelse af egen arbejdsindkomst.

Der er på socialområdet indledt en dialog mellem civilsamfundet/de frivillige organisationer og de offentlige myndigheder, hvor civilsamfundet i større omfang end tidligere påtager sig et socialt ansvar og involverer sig i sociale aktiviteter og indsatser.

7.2. Det faglige samarbejde.

Målsætningerne på det sociale område fremmes blandt andet ved aktiv deltagelse i de nordiske konferencer og seminarer på socialområdet samt i de nordiske samarbejdsorganer på socialområdet, herunder Handicappolitisk Råd, NSH – nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmål og redaktionskomiteen for den nordiske socialforsikringsportal www.nordsoc.org.

Blandt aktiviteterne er endvidere deltagelse i den årlige NFBO konference (Nordisk Forening mod Børnemishandling og Omsorgssvigt) hvor medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender Ma-liina Abelsen i 2010 holdt oplæg. Endvidere har der været og vil fortsat være deltagelse i øvrige nordiske konferencer på børneområdet.

På socialforsikringsområdet deltager departementet for sociale anliggender i Nordisk Socialforsikringskomité, hvor hovedindsatsen det seneste år har været udarbejdelse af ny nordisk konvention om socialforsikring samt den tilhørende administrative aftale.

Herudover er der deltagelse i øvrige konferencer og seminarer, som er relevante i forhold til Naalakkersuisut prioriterede indsatsområder

8. Sundhedspolitik

Det nordiske samarbejde på sundhedsområdet foregår i regi af Ministerrådet for Social og Helse, andre nordiske samarbejdsfora samt igennem mere direkte samarbejde med de enkelte lande.

I 2010 er der sat nye initiativer indenfor det nordiske samarbejde i gang på både politisk og fagligt niveau. Der har eksempelvis været afholdt ministerbesøg og initieret yderligere deltagelse i faglige arbejdsgrupper. Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed øger således i 2010 engagementet i det nordiske samarbejde i forhold til det foregående års nordiske strategi for sundhedsområdet.

I Naalakkersuisut koalitionsaftale fremgår målsætningen for arbejdet indenfor sundhedsområdet: *”at øge den generelle livskvalitet i samfundet, fordi vi har brug for alle, som kan bidrage til vores fortsatte udvikling som folk.”*

Medlem af Naalakkersuisut for Sundheds strategi for det nordiske samarbejde afspejler den målsætning, som er formuleret i koalitionsaftalen. Samtidig prioriteres de nordiske aktiviteter efter præmissen, at deltagelsen skal kunne defineres som værende til gavn for sundhedsindsatsen i Grønland. Det vil sige, at der udelukkende prioriteres aktiviteter, som direkte eller indirekte bidrager til at øge den generelle livskvalitet i det grønlandske samfund.

8.1. Det politiske arbejde

Det politiske samarbejde styrkes gennem deltagelse i samt værtskab for møder mellem Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed og andre nordiske ministre.

Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed, Agathe Fontain deltog i 2010 ved Ministermødet for Social og Helse i Aalborg, d. 21-22. juni, hvor ministrene bl.a. diskuterede pandemiberedskab og organisering af sundhedsvæsenet. Mødet var højt prioriteret af Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed og de ovennævnte temaer udgør vigtige fokusområder for Grønland i det nordiske samarbejde.

I tillæg til deltagelse ved brede ministermøder med deltagelse af adskillige ministre fra forskellige lande, er der i 2010 også gennemført ministermøder, hvor Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed mødes med en enkelt minister fra et andet nordisk land. Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed har i 2010 mødtes med den islandske sundhedsminister ved to gensidige ministerbesøg i hhv. Grønland og Island. Her blev indgået en samarbejdsaftale, som knytter det grønlandske og det islandske sundhedsvæsen tættere sammen. Samarbejdsaftalen muliggør øget samarbejde mht. bl.a. evakueringer, rekruttering og sundhedsforskning.

Deltagelsen i møder på ministerniveau understøttes af øget deltagelse i Embedsmandskomiteen for Social og Helse, hvor det forventes, at Departementet for Sundhed er repræsenteret ved alle møder i 2010.

8.2. Det faglige arbejde

Grønland vil følge arbejdet med katastrofe- og pandemiberedskab i de nordiske lande og på konstruktiv vis bidrage ved at deltage i arbejdsgrupper under Nordisk Ministerråd og andre nordiske samarbejdsfora.

Grønland følger arbejdet med kvalitets- og indikatorudvikling gennem deltagelse i styregrupper og arbejdsgrupper i regi af det nordiske samarbejde. Hermed tilvejebringes viden og erfaring fra andre lande, som kan anvendes i arbejdet med kvalitetsudvikling i Grønlands Sundhedsvæsen.

Grønland vil gennem deltagelse i arbejdsgrupper vedrørende telemedicin fremme de nordiske sundhedsvæsners anvendelse af højteknologiske løsninger med øget kvalitet og effekt for øje. Sundheds- og lægebetjening i udkantsområder og arktiske egne er en udbredt problemstilling i de nordiske sundhedsvæsener. Idet anvendelse af telemedicin kan bidrage til, at disse udfordringer overkommes, er vidensdeling vedrørende udvikling og anvendelse af telemedicin af stor betydning. Grønland ser gerne dette samarbejde styrket mellem de nordiske lande på både politisk og praktisk plan.

Grønland vil indgå i indsatsen for en generelt forbedret sundhed gennem deltagelse i arbejdsgrupper under bl.a. Nordisk Ministerråd. Vi bidrager til generel vidensopbygning om kvalitetsudvikling med særlig fokus på de specielle sundhedsmæssige udfordringer, som kendetegner den nordiske befolkning, der lever i de arktiske egne. Grønland bidrager derfor til udarbejdelse af data til relevante nordiske kvalitetsdatabaser. Indsatsen kan resumeres i kort for som følger:

- Grønland vil bidrage aktivt til et styrket nordisk samarbejde på sundhedsområdet.
- Grønland vil understøtte udvekslingen af viden og erfaringer i faglige fora med henblik på fortsat videreudvikling af sundhedsindsatsen i de nordiske lande.
- Grønland vil støtte op om såvel politiske som faglige aktiviteter, som konkret bidrager til forbedringer indenfor folkesundhed, kvalitet, beredskab og IT-anvendelse i sundhedssektoren.

9. Ligestillingspolitik.

Arbejdet i Nordisk Ministerråd foregår indenfor Nordisk Ministerråd for Ligestilling. Naalakkersuisut opfatter ligestilling som en samfundssag og ikke blot den enkeltes ansvar. Ligestilling handler om at vise alle borgere respekt og give dem de samme muligheder, uanset deres køn.

9.1 Det politiske samarbejde

I foråret 2010 er der i Ministerrådet for Ligestilling arbejdet med at skrive et nyt samarbejdsprogram. Fra grønlandsk side er der især peget på 3 områder, som Naalakkersuisut har ønsket ind i programmet.

For det første drejer sig om børneområdet, hvor det er vigtigt at få lagt vægt på forebyggelse af kærestevold, nedbrydning af kønsbestemte opdragelsesmønstre, kønsbestemte uddannelsesvalg m.v. For det andet er mænds situation i forbindelse med uddannelsesvalg og arbejdsmarkedssituation meget kritisk, hvilket bl.a. ses af den skæve kønsfordeling på arbejdsmarkedet i tyndt befolkede områder, og endelig mener Naalakkersuisut, at det fortsat er nødvendigt at prioritere arbejdet for at forhindre vold mod kvinder.

10. Natur- og miljøpolitik

10.1 Det politiske samarbejde

På miljø- og naturområdet retter Naalakkersuisut indsats sig primært mod processer i den politiske dialog, hvor Naalakkersuisut kan præge arbejdet med Grønlands synspunkter og ønsker.

Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø servicerer fagligt den grønlandske repræsentant i bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris. Nordisk Råds Natur- og Miljøpris er oprettet af de nordiske landes regeringer, og formålet med Natur- og Miljøprisen er at styrke bevidstheden om natur- og miljøarbejdet i Norden.

Ved mødet i bedømmelseskomiteen i maj 2010 i København blev modtager af Nordisk Råds Natur- og Miljøpris 2010 udpeget. Temaet for 2010 var ”grøn kapitalforvaltning”, og der blev udpeget tre prismodtagere, nemlig Ekobanken, Merkur Andelskasse og Cultura Sparebank.

På ovennævnte møde blev endvidere tema for 2011 og 2012 besluttet. På baggrund af norsk forslag blev tema for 2011 ”Bæredygtig turisme”. På baggrund af forslag fra Grønland blev det besluttet, at tema 2012 er ”Biologisk mangfoldighed/biodiversitet”.

10.2 Det faglige samarbejde

Departementet er repræsenteret i de nordiske arbejdsgrupper, Nordisk Affaldsgruppe (NAG), Akvatiske Økosystemer (AEG) samt Terrestriske Økosystemer (TEG). Det nordiske miljøministermøde, der var planlagt til maj måned, blev aflyst. Dette møde vil i stedet finde sted i tilknytning til Nordisk Råd session i Reykjavik i november.

- **Nordiske Affaldsgruppe (NAG)**

Miljøafdelingen fokuserer gennem deltagelse i den Nordiske Affaldsgruppe på de værdifulde gensidige faglige diskussioner og informationsudveksling imellem de nordiske lande. Det medvirker bl.a. til etablering af faglige netværk mellem sagsbehandlere og myndigheder i Norden. Affaldsgruppen er prioriteret af alle de nordiske stater og selvstyrende lande, som også deltager aktivt i gruppen. Erfaringsudveksling på affaldsområdet og herved forbedring af kompetencer lokalt er til stor gavn for parter i samarbejdet.

Miljøafdelingen vil fortsat deltage aktivt i den Nordiske Affaldsgruppe. Herunder arbejde for at få den Nordiske Affaldsgruppens mandat forlænget til og med 2012. For tiden er der bl.a. fokus på affaldsforebyggelse.

- **Akvatiske Økosystemer (AEG)**

Gennem deltagelse i AEG fokuseres der på de værdifulde gensidige faglige diskussioner og informationsudveksling imellem de nordiske lande. Specielt har Grønland gavn af erfaringsudveksling og de faglige netværk indenfor AEG. Arbejdet i AEG er med til at skabe fælles rammer med Færøerne og Island, hvor man oplever mange af de samme problemstillinger som Grønland. I lighed med Grønland er Færøerne og Island mindre lande/selvstyreområder, der hovedsageligt lever af havets ressourcer.

Et af fokusområderne, som AEG arbejder med, er overordnet marin planlægning. Det er meget værdifuldt for Grønland at deltage i dette arbejde og herigennem opnå faglig ekspertise indenfor området. Målet med planlægningen er at opnå en bæredygtig forvaltning af de marine områder ud fra en helhedsorienteret betragtning.

Endvidere var medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsaffærender, Natur og Miljø medvært ved Arktisk Miljøministermøde i Ilulissat i juni måned. Temaet var det arktiske havmiljø. Fra mødet er en række hensigtserklæringer fremkommet, hvor opfølgningen ud over det nordiske vil ske igennem Grønlands engagement i Arktisk Råd.

- **Terrestriske Økosystemer (TEG)**

Grønland har via arbejdsgruppen TEG haft fokus på betydningen af det internationale biodiversitetsår 2010, hvor der har været givet støtte til projekter, der har sat dette område i fokus. Dette gælder bl.a. implementeringen af Konventionen om Biologiske Mangfoldighed.

- **Miljørelaterede projekter.**

Udover selve arbejdet i de nordiske arbejdsgrupper kan følgende to projekter fremhæves:

- Medicinrester og personlig pleje produkter som miljøgifte i Færøerne, Island og Grønland:

Projektet formål er at få lavet analyser af tilstedeværelsen af medicinrester og kemikalier fra produkter til personlig pleje i det marine miljø i områder med relativ høj befolkningstæthed eller hospitaler på Færøerne, Island og Grønland. Formålet er at tilvejebringe oplysninger om forekomsten af medicinrester og kemikalier fra produkter til personlig pleje, således at eventuelle behov for tiltag til spildevandsrensning eller regulering på området kan belyses. Med i projektet er Færøerne, Island og Grønland.

- Nordisk samarbejde om screening af sundheds- og miljøfarlige organiske stoffer:

Et nordisk samarbejde mellem Danmark, Finland, Sverige, Norge, Island og Færøerne omkring screening af sundheds- og miljøfarlige stoffer i miljøet. Fokus har i 2009 og 2010 været på bromerede flammehæmmere. Grønland er kommet med i ansøgningen om midler i 2011, hvor fokus er på blodgørere og sødemidler. Der er både tale om et litteraturstudie om forbruget af de enkelte stoffer i de to udvalgte potentielt miljøfarlige stofgrupper, blodgørere og sødemidler, samt deres potentielle risiko overfor miljøet, vurderet på baggrund af data om nedbrydelighed, opsamling i fødekæden og giftighed. Der søges også om midler til at udføre analyser i miljøet for de to stofgrupper.

11. Fiskeri og fangstpolitik

Det nordiske samarbejde foregår i Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug. Naalakkersuisut indsats har særligt rettet sig mod samarbejdet omkring fiskeripolitik, hvor der er blevet lagt vægt på at synliggøre Grønlands interesser og synspunkter på området. For Naalakkersuisut har det desuden været prioriteret at skabe opmærksomhed og dialog omkring marinøkosystemforvaltning.

Færøerne har i 2010 formandskabet for fiskerisamarbejdet, og det har været Naalakkersuisut ønske aktivt at deltage i fiskerisamarbejdet og støtte færøske initiativer på området.

I samarbejde med det nordiske fiskerisamarbejde planlagde Grønland i maj 2010 at afholde konferencen ”Marin økosystemforvaltning – Hvordan defineres en bæredygtig forvaltning?”. Formålet med konferencen var at initiere en diskussion af principperne for forvaltning af det marine økosystem og i særlig grad bæredygtig forvaltning af havpattedyr og fiskearter. På grund af manglende tilmeldinger og formentlig en anden konference på samme tid blev konferencen aflyst. Der vil snarest blive truffet beslutning, om en konference skal afholdes i foråret 2011, hvilket i givet fald skal arrangeres i samarbejde med Finlands formandskab.

Grønland er på fiskeriområdet repræsenteret i embedsmandskomiteéen EK-FJLS samt i arbejdsgruppen (AG-Fisk), og vi har aktivt deltaget i mødeaktiviteterne. Ministermødet, der oprindeligt var planlagt til juni måned, vil blive afholdt i slutningen af 2010, og Naalakkersuisut planlægger at deltage i mødet.

11.1. Det politiske samarbejde

- Naalakkersuisut har styrket det vestnordiske samarbejde gennem deltagelse i Vestnordisk Råds Temakonference om fiskeriforvaltningssystemer på Island samt seminaret om rettig-hedsbaseret fiskeri til samfundets gavn på Færøerne. Der blev sat fokus på fiskeriforvaltning i Vestnorden og udvekslet erfaringer på området.
- Det færøske fiskerisamarbejde arrangerer i oktober 2010 konferencen ”Seas the Future”. Naalakkersuisut ønsker at støtte det færøske initiativ og planlægger at deltage i konferencen.

11.2. Det faglige samarbejde

- Grønland har fulgt diskussionerne om et marint innovationsprogram.
- Grønland har støttet forslaget om et nordisk samarbejdsprogram med EU om kystsamfundsudvikling.